

Частина I

Життя — це така штука,
що людям мріється про помсту.

Поль Гоген

ОТРУЙНИЙ ТОРГ

Очільник Глокта стояв у коридорі й чекав. Витягнув скручену шию в один бік, а тоді — у другий. Почув знайоме клацання, відчув, як переплетені м'язи між лопатками пронизують знайомі канати болю. *«Чому я це роблю, якщо це незмінно завдає мені болю? Навіщо випробовувати біль? Лизати виразку, терти пухир, колупати струп?»*

— Га? — різко спитав він.

Мармуровий бюст біля підніжжя сходів відповів лише німою зневагою. *«А мені її й так дістається задосить»*. Глокта почовгав геть, тягнучи нікчемну ногу по кахлях за собою. Стукання його ціпка відлунювало серед ліпнини на далекій стелі.

На тлі видатних дворян у Відкритій Раді лорд Інґелстад, власник цього надміру великого коридору, був людиною посправжньому непримітною. Голова родини, становище якої з роками погіршилось, а багатство та вплив майже зійшли нанівець. *«А що дрібніша людина, то сильніше в неї, як правило, роздуті претензії. Чому до них ніколи не доходить? У великих приміщеннях дрібні речі здаються ще дрібнішими»*.

Десь у тіні пробив кілька разів годинник — мляво, спроквола. *«Уже запізнився. Що дрібніша людина, то довше доводиться чекати, поки вона зволить щось зробити. Проте я вмю бути терплячим, коли треба. Зрештою, на мене не чекають із нетерпінням бучні бенкети, ошалілі натовпи чи прекрасні жінки. Уже не чекають. Гурки подбали про це в темряві під в'язницями імператора»*. Глокта втиснув язик у голі ясна й застогнав, пересуваючи ногу: ключий біль у ній пронизав його спину знизу вгору й викликав дрож у повіці. *«Я вмю бути терплячим. Єдиний плюс такого стану, коли кожен крок перетворюється на випробування. Людина швидко навчається ступати обережно»*.

Двері поряд із ним різко відчинились, і Глокта швидко крутнув головою, постаравшись не скривитися, коли в шиї хруснули кістки. У дверях стояв лорд Інґелстад — огрядний, симпатичний чоловік із червонястим обличчям. Жестом покликавши Глокту до кімнати, він товариськи всміхнувся. *«Можна подумати, ніби це дружній візит і йому навіть раді».*

— Маю вибачитися за те, що змусив вас чекати, очільнику. У мене від прибуття до Адуа було стільки гостей, що аж голова йде обертом! — *«Сподіваймося, що вона від цього не відірветься».* — Така безліч гостей!

«Поза сумнівом, гостей із пропозиціями. Пропозиціями в обмін на ваш голос. Пропозиціями в обмін на допомогу у виборі нашого наступного короля. Але від моєї пропозиції вам, гадаю, буде боляче відмовитися».

— Вина, очільнику?

— Ні, мілорде, дякую. — Глокта кульгаво переступив поріг. — Я ненадовго: мені теж потрібно виконати багацько справ.

«Ви ж розумієте, що вибори самі себе не фальсифікують».

— Звісно, звісно. Прошу, сідайте.

Інґелстад весело плюхнувся в одне зі своїх крісел і показав жестом на друге. Глокта влаштувався не відразу: обережно опустився, а тоді посовавав стегнами, доки не знайшов позу, в якій спина не завдавала йому постійного болю.

— І що ви бажаєте зі мною обговорити?

— Я прийшов від імені архілектора Сульга. Сподіваюся, ви не образитеся, якщо я висловлюся прямо, та Його Преосвященству потрібен ваш голос.

Важке обличчя дворянина скривилося у вдаваному спантеличенні. *«Ще й так погано вдаваному, як на те».*

— Здається, я не розумію. Мій голос із якого питання?

Глокта витер під мокрим оком трохи вологи. *«Невже ми мусимо влаштовувати такі ганебні танці? У вас для цього негодяща статура, а в мене — негодящі ноги».*

— Із питання того, хто займе трон наступним, лорде Інґелстаде.

— А... Це.

«Так, це. Ідіот».

— Очільнику Глокто, сподіваюся, що не розчарую ні вас, ані Його Преосвященство — людину, до якої я відчуваю лише максимальну повагу, — він схилив голову, утрирувано зображаючи скромність, — якщо скажу: не можу зі спокійною совістю допускати, щоб мене підштовхували в якомусь напрямку. На мою думку, мені та всім членам Відкритої Ради довірили священну справу. Обов'язок вимагає від мене проголосувати за людину, яка видасться мені найчудовішим кандидатом із-поміж численних чудових чоловіків, які підходять на цю роль.

Тут Інґелстад здобувся на посмішку, що вказувала на неймовірне самовдоволення.

«Прекрасна промова. Сільський дурник міг би навіть їй повірити. Скільки разів я чув ці слова чи щось подібне за останні кілька тижнів? За традицією, наступним має бути торг. Розмова про те, скільки саме коштує довіра у священній справі. Яка кількість срібла переважає чисту совість. Яка кількість золота долає перепони обов'язку. Але сьогодні я не схильний до торгів».

Глокта дуже високо здійняв брови.

— Маю вас привітати: ваша позиція шляхетна, лорде Інґелстаде. Якби в усіх був такий характер, як у вас, ми жили б у кращому світі. Дійсно шляхетна позиція... а надто для того, хто може втратити так багато. Щонайменше... та, мабуть, усе. — Він скривився, взявши в одну руку ціпок і з болем хитнувчись уперед, до краю крісла. — Проте на вас, як я бачу, це не вплинуло, тож я прощаюся...

— Що ви маєте на увазі, очільнику?

На пухкому обличчі дворянина була просто-таки написана бентега.

— Як це — що, лорде Інґелстаде? Ваші нечесні ділові операції, звісно.

Червонясті щоки добряче поблідли.

— Це, напевно, якась помилка.

— О ні, запевняю вас. — Глокта вийняв зі внутрішньої кишені плаща письмові зізнання. — Бачте, ви часто фігуруєте в зізнаннях старших мерсерів. Дуже часто. — Він простягнув

тріскучі аркуші так, щоб їх було видно обом. — Тут вас називають — як ви розумієте, це не моє формулювання — «спільником». Тут — «основним бенефіціаром» украй брудної контрабандної схеми. А тут, як ви помітите — і мені майже соромно про це згадувати, — дуже близько одне до одного стоять ваше ім'я та слово «зрада».

Інгелстад згорбився, втиснувся у своє крісло і поставив келих на стіл поряд із собою так, що той заторохтів і на поліроване дерево вихлюпалося трохи вина. *«О, це справді варто втерти. Може залишитися жаклива пляма, а деякі плями вивести неможливо».*

— Його Преосвященство, — продовжив Глокта, — вважаючи вас другом, для загального добра подбав про те, щоб ваше ім'я не згадувалося під час початкового пошуку відомостей. Він розуміє, що ви просто намагалися покращити становище своєї родини, яке невпинно погіршувалося, і співчуває вам. Та якби ви раптом розчарували його в цій справі з голосами, його співчуттю швидко настав би кінець. Розумієте, про що я?

«Гадаю, я розтлумачив усе більш ніж чітко».

— Так, — видушив із себе Інгелстад.

— А пута обов'язку? Чи не здається вам зараз, що вони ослабли?

Дворянин ковтнув. Із його обличчя вже начисто зник рум'янець.

— Звісно, я дуже хочу допомогти по змозі Його Преосвященству, та... річ у тім, що...

«Що тепер? Відчайдушна пропозиція? Підкуп із розпачу? Може, навіть апеляція до моєї совісті?»

— До мене вчора приходив представник верховного судді Маровії. Чоловік на ім'я Харлен Морроу. Він робив дуже схожі заяви... і озвучував вельми схожі погрози.

Глокта нахмурився. *«Та невже? Маровія та його малий черв'як. Завжди всього на крок попереду чи всього на крок позаду. Але в жодному разі не далеко».* В голосі Інгелстада раптом з'явилася істерична нотка.

— Що мені робити?! Не можу ж я підтримати вас обох! Очільнику, я покину Адуа й більше не повернуся! Я... Я утримаюся від голосування...

— Нічого такого ви, блядь, не зробіть! — процідив Глокта. — Ви голосуватимете так, як скажу вам я, і срати на Маровію!

«Натиснути ще? Огідно, та хай буде так. Хіба мої руки не забрьохані по лікоть? Порпання ще в одній-двох стічних трубах погоди не зробіть». Він понизив голос до елеїного муркотіння:

— Учора мені на очі трапилися ваші доньки в парку.

Лице дворянина остаточно сплотніло.

— Троє юних невинних створінь, які от-от стануть жінками, вбрані за останньою модою, одне вродливіше за інше. Скільки там наймолодшій... п'ятнадцять?

— Тринадцять, — прохрипів Інґелстад.

— А... — Глокта розтягнув губи, демонструючи беззубу посмішку. — Як рано розквітла. Вони ще ніколи не бували в Аду, правильно?

— Ні, — майже пошепки відповів лорд.

— Я так і думав. Захват і радість, із якими ваші доньки гуляли садами Аґріонта, були просто чарівні. Присягаюся, вони мали впасти в око всім завидним кавалерам столиці. — Глокта мало-помалу перестав посміхатися. — Лорде Інґелстаде, у мене розбилося б серце, якби я побачив, як таких тендітних створінь раптом хапають і тягнуть до одного з найсуворіших виправних закладів Енґлії. До місця, у якому краса, виховання й лагідна вдача привертають абсолютно інакшу увагу, далеко не таку приємну. — Глокта вдавано здригнувся, наче від жаху, і поволі нахилився вперед, щоб зашепотіти: — Я б і собаці такого життя не побажав. А все це через необачність батька, який мав усі можливості виправити ситуацію.

— Але ж мої доньки — вони не були задіяні...

— Ми обираємо нового короля! У цьому задіяні всі! — *«Може, це й суворо. Однак суворі часи вимагають суворих дій».* Глокта насилу звівся на ноги. Його долоня, що лежала на цівку, задрижала від натуги. — Скажу Його Преосвященству, що він може розраховувати на ваш голос.

Інґелстад здувся — раптово й остаточно. *«Наче проколтий міх для вина».* Плечі згорбилися, лице обм'якло від жаху та безнадії.

— Але ж верховний суддя... — прошепотів він. — Невже ви не знаєте жалю?

Глокта зміг хіба що знизати плечима.

— Колись знав. У дитинстві я був м'якосердий до глупства. Присягаюся, я плакав, коли бачив муху в павутинні. — Повернувшись до дверей, він скривився: ногу схопив лютий спазм. — Постійний біль вилікував мене від цього.

Це була маленька душевна зустріч. *«От тільки товариство аж ніяк не гріє душу»*. Очільник Гойл сердито дивився на Глокту маленькими очима на кістлявому обличчі з-за величезного круглого столу у величезному круглому кабінеті. *«І, як мені здається, не з ніжними почуваннями»*.

Його Преосвященство архілектор, голова Королівської Інквізиції, зосередив увагу на дечому іншому. До вигнутої стіни було пришпилено триста двадцять аркушів паперу, які займали, мабуть, із половину периметра кабінету. *«По одному аркушу на кожне велике серце нашої шляхетної Відкритої Ради»*. Вони стиха потріскували від легкого вітерцю з відчинених вікон. *«Папірці тріпотять, як тріпотітимуть налякані виборці»*. Кожен аркуш був позначений іменем. *«Лорд такий, лорд сякий, лорд Ім'ярек звідкись там. Великі люди та дрібні. Люди, на чю думку загалом усім було начхати, доки принц Рейнолт не вилетів із ліжка в могилу»*.

На багатьох аркушах була грудка кольорового воску в кутку. На деяких — дві чи навіть три. *«Симпатії. За кого вони голосуватимуть? Блакитний — за лорда Брока, червоний — за лорда Ішера, чорний — за Маровію, білий — за Сульта і таке інше. Усе це, звісно, може змінитися залежно від того, куди їх понесе вітром»*. Унизу виднілися рядки, написані дрібним, щільним почерком. Надто дрібним, щоб Глокта міг їх прочитати зі свого місця, проте він знав, що там написано. *«Дружина колись була повією. Небайдужий до парубків. Забагато п'є. Убив слугу під час нападу люті. Борги через азартні ігри, яких йому не виплатити. Таємниці. Чутки. Побрехеньки. Знаряддя цієї шляхетної праці. Триста двадцять імен і стільки ж брудних історійок, кожна з яких слід*

зауважити, розкопати й наблизити до нас. Політика. Далебі, заняття для праведників».

«То чому я це роблю? Чому?»

Архілектор мав нагальніші проблеми.

— Брок досі попереду, — похмуро буркнув він, вдивляючись у папірці, що ворушилились, і зціпивши за спиною руки в білих рукавичках. — Йому дістанеться голосів із п'ятдесят — у цьому можна бути більш-менш упевненими. — *«Наскільки можна бути впевненими в ці непевні часи».* — Ішер не надто відстає: йому дістанеться не менше сорока. Скалд, наскільки ми можемо судити, нещодавно пішов уперед. Несподівано жорстка людина. Старикландська делегація практично у нього в руках, а це дає йому голосів із тридцять. Приблизно те саме в Барезіна. Наразі ці четверо — основні претенденти.

«Але хто знає? Може, король проживе ще рік і ми побиваємо один одного, перш ніж дійде до голосування». Подумавши про це, Глокта ледь не посміхнувся. Купа розкішно вбраних трупів у Осередку лордів — усі видатні дворяни Союзу й усі дванадцяттеро членів Закритої Ради. *«Кожен із ножем у спині від сусіда. Огидна правда про врядування...»*

— Ви розмовляли з Хюеном? — різко запитав Сульт.

Гойл трусонув лисуватою головою і з сильним роздратуванням вишкірився на Глокту.

— Лорд Хюген досі в полоні самообману, буцімто він може стати нашим наступним королем, хоча він точно не зможе забезпечити собі більше ніж дюжину виборців. Ледве виділив час на те, щоб вислухати нашу пропозицію, — так завзято він силкується видурити для себе більше голосів. За тиждень чи, може, два він схаменеться. Тоді його, можливо, вдасться привабити на наш бік, але я б на це не розраховував. Імовірніше, що він пристане до Ішера. Вони, як я розумію, завжди були близькі.

— Ну й молодці, — промовив крізь зуби Сульт. — Як щодо Інгелстада?

Глокта засовгався на стільці.

— Я в дуже відвертій формі передав йому ваш ультиматум, Ваше Преосвященство.

— Отже, ми можемо розраховувати на його голос?

«Як би це сказати?»

— Я не можу сказати з абсолютною певністю. Верховний суддя Маровія спромігся висловити майже такі самі погрози через свою людину, Харлена Морроу.

— Морроу? Хіба це не один із блюдолизів Хоффа?

— Він, здається, покращив своє становище у світі.

«Чи погіршив — залежно від того, як на це подивитись».

— Із ним можна розібратися, — заявив Гойл із украй неприємним виразом обличчя. — Доволі просто...

— Ні! — відрізав Сульт. — Чому ти, Гойле, завжди хочеш убити проблему, щойно вона з'являється?! Поки що ми маємо діяти обережно й показувати себе розважливими людьми, готовими до переговорів. — Він підійшов до вікна. Яскраве сонячне світло, проникнувши у великий самоцвіт на його архілекторському персні, замерехтіло пурпуром. — А тим часом реальне керування державою занехаяне. Податків не стягують. Злочини не карають. Отой покидьок, якого звать Дубильником, цей демагог, цей зрадник, публічно виступає на сільських ярмарках, закликаючи до відкритого бунту! Селяни вже щодня покидають свої ферми й переходять до розбійництва, промишляють грабунком і завдають неймовірної шкоди. Хаос шириться, а ми не маємо ресурсів на його знищення. В Адуа зосталося всього два королівські полки, а цього навряд чи досить для збереження порядку в місті. Хто знає — може, котромусь із наших шляхетних лордів обриднє чекати й він вирішить спробувати захопити корону дочасно? Я цьому не здивувався б!

— Армія скоро повернеться з Півночі? — запитав Гойл.

— Навряд. Отой довбень маршал Бурр три місяці просидів під Дунбреком і дав Бетодові більш ніж достатньо часу на перегрупування за Вайтфлоу. Хто знає, коли він таки зробить те, що треба, — і чи зробить узагалі!

«Ми місяцями руйнували власну твердиню. Мало не починаєш шкодувати, що ми витратили стільки сил на її будівництво».

— Двадцять п'ять голосів. — Архілектор насуплено глянув на папірці, що потріскували. — Двадцять п'ять, а в Маровії

вісімнадцять? Ми й досі практично тупцюємо на місці! Здобуваючи один голос, ми неодмінно втрачаємо якийсь інший!

Гойл нахилився вперед, не встаючи зі стільця.

— Можливо, Ваше Преосвященство, настав час іще раз завітати до нашого друга в Університеті...

Архілектор люто засичав, і Гойл швидко стулив рота. Глокта поглянув у велике вікно, вдаючи, ніби не почув нічого надзвичайного. У краєвиді з вікна передусім впадали в око шість напіврозвалених шпилів Університету. *«Та яку допомогу можна знайти там? Серед занепаду, пилюги й тих старих недоумків Адентів?»*

Сульт не дав йому добре над цим подумати.

— Я поговорю із Хюеном сам. — Він тицьнув пальцем в один із папірців. — Гойле, напиши лорд-губернаторові Міду і спробуй здобути його підтримку. Глокто, домовся про бесіду з лордом Веттерлантом. Він іще не заявляв про підтримку жодного з кандидатів. Паняйте звідси, обидва. — Сульт відвернувся від своїх аркушів із секретами й уп'явся жорстоким поглядом блакитних очей у Глокту. — Паняйте звідси й побудьте... мені... голоси!

БУТИ ОТАМАНОМ

— Холодна нічка! — прокричав Шукач. — А я думав, зараз літо!

Усі троє підвели погляд. Найближче був старигань із сивим волоссям і обличчям, яке, видно, обвівало чимало вітрів. Просто за ним був молодший чоловік, який не мав лівої руки нижче ліктя. Третій, ще хлопчисько, стояв у кінці пристані й насуپлено дивився на темне море.

Шукач підійшов до нього, вдавши, що сильно шкутильгає: потягнув одну ногу за собою і скривився так, ніби йому боляче. Причовгав під ліхтар, який звисав із високого стовпа разом зі сполоховим дзвоном, і простягнув глека так, щоб його було видно всім.

Старий усміхнувся і притулив свого списа до стіни.

— Край води завжди холодно. — Він підійшов ближче, потираючи руки. — Добре, що хоч ти можеш нас зігріти. Еге ж?

— Ага. Повезло з усім, як не крути.

Шукач витягнув корок і облишив його — хай теліпається, — підняв один із кухлів і налив трохи пійла.

— Нема чого соромитись — еге ж, хлопче?

— Та, мабуть, ні.

Шукач налив іще трохи. Однорукому, коли йому вручили кухоль, довелося покласти списа на землю. Хлопець одержав своє останнім і насторожено поглянув на Шукача.

Старий штурхнув його ліктем.

— Хлопче, ти певен, що мамця не заборонила б тобі пити?

— Та кого обходить, що вона сказала б? — буркнув він, спробувавши надати своєму високому голосу хрипкості.

Шукач передав йому кухоль.

— Про мене, той, хто доріс до списа, доріс і до кухля.

— А я доріс! — різко додав хлопчисько й вирвав посудину з Шукачевої руки, але здригнувся, коли надпив із неї. Шукач згадав, як уперше випив сам — як паршиво йому тоді було і як

він замислився, чому довкола цього стільки галасу, — і всміхнувся сам собі. Хлопчаина, найпевніше, подумав, що це з нього сміються. — Та й хто ти такий?

Старий несхвально цокнув язиком.

— Не зважай на нього. Він ще юний, от і думає, ніби за хамство поважають.

— Та нічо, — відповів Шукач і налив собі кухоль, а тоді поставив глека на каміння. Добре подумав, що такого сказати, аби точно не схибити. — Мене кличуть Креггом.

Знав він колись одного Крегга: той загинув у сутичці серед пагорбів. Шукач був не надто до нього прихильний і гадки не мав, чому йому спало на думку це ім'я, але тепер, як він гадав, могло підійти будь-яке. Він лягнув себе по стегну.

— Мене штрикнули в ногу під Дунбреком, і вона не загоїлась як треба. З переходами зав'язав. Строю мені вже, мабуть, не тримати, тож отаман послав мене сюди, глипати на воду разом із вами. — Він поглянув на море, яке коливалося й мерехтіло в місячному світлі, наче живе. — Та не можу сказати, що дуже шкодую. Якщо чесно, бої мені вже в печінках сидять.

Принаймні останнє брехнею не було.

— Я тебе розумію, — сказав Однорукий і помахав куксою в Шукача перед носом. — Як там справи?

— Та незле. Союзники досі сидять під власними стінами, роблять усе, щоб залізти всередину, а ми ждемо їх по той бік річки. І так уже не один тиждень.

— Я чув, деякі наші перейшли на бік Союзу. Чув, що старий Тридуба був там і загинув у тому бою.

— Видатна була людина — Рудд Тридуба, — озвався старигань, — видатна.

— Так, — кивнув Шукач. — Що правда, те правда.

— Однак я чув, що його місце посів Шукач, — зауважив Однорукий.

— Та невже?

— Я чув, що так. Він ще та зараза. Неабиякий здоровань. Його звать Шукачем, наче пса, через те, що він відкусив соски якійсь бабі.

Шукач кліпнув.

— Що, справді? А я ніколи його не бачив.

— Я чув, там був Кривава Дев'ятка, — прошепотів хлопчисько з такими великими очима, ніби говорив про привида. Решта двоє пирхнули.

— Хлопче, Кривава Дев'ятка мертвий, і по заслuzі йому, цьому лютому виблядку. — Однорукий здригнувся. — Дурні в тебе думки, хай йому грець!

— Та я просто кажу, що чув.

Старий швидко ковтнув іще напою і прицмокнув губами.

— Не так уже й важливо, де хто є. Союзники, найпевніше, знуються, щойно повернуть фортецю собі. Знуються й подадуться додому, за море, і все знову стане як годиться. Принаймні сюди, до Уффріта, ніхто з них не піде.

— Саме так, — радісно заявив Однорукий. — Сюди вони не поткнуться.

— То чому ми їх тут виглядаємо? — занив хлопчисько.

Старигань закотив очі так, ніби чув це вже разів десять і завжди відповідав однаково:

— Тому що нам так загадали, хлопче.

— А якщо тобі загадали щось зробити, це варто зробити правильно. — Шукач пригадав, як Логен казав йому те саме, та й Тридуба теж. Їх обох уже не було на світі — обидва возз'єдналися з землею, — та це все одно лишалося правдою. — Навіть якщо справа нудна, небезпечна чи лиха. Навіть якщо ти волів би цього не робити.

Тряся, йому треба посцяти. В такі миті йому завжди хотілося посцяти.

— Що правда, те правда, — докинув старий, усміхаючись у кухоль. — Роботу треба виконувати.

— Це так. От тільки шкода... Ви ж начебто непогані хлопці. Тут Шукач потягнувся за спину, ніби чухаючи дупу.

— Шкода? — явно спантеличився хлопчисько. — Що ти маєш на ува...

Тут у нього за спиною з'явився Доу й розітнув йому шию.

Майже тієї ж миті брудна рука Мовчуна затиснула рота Однорукому і з прогалини в його плащі визирнуло закривавлене вістря клинка. Шукач вискочив уперед і тричі хутко штрикнув старого в ребра. Той захрипів і заточився, вирячивши очі; з йо-

го долоні досі звисав кухоль, а з розтуленого рота лилася хмільна слина. А тоді він упав.

Хлопчина трохи відповз. Одну руку він притиснув до шиї, намагаючись зупинити кровотечу, а другою потягнувся до стовпа, на якому висів тривожний дзвін. Шукач подумав, що хлопець відважний, якщо він із розітнутим горлом думає про дзвін, однак той і кроку не подужав, перш ніж Доу щосили наступив йому на карк і придушив його.

Почувши, як затріщали кістки в шиї хлопчини, Шукач скрикнув. Він, найпевніше, не заслужив на таку смерть. Але така вже це штука — війна. На війні вбивають багацько людей, які на це не заслуговують. Цю роботу треба було виконати, і вони це зробили — і всі троє zostалися живі. Від такої справи навряд чи можна було очікувати більшого, та йому це все одно не подобалося. Шукачеві з цим завжди було непросто, але тепер, коли він був отаманом, стало як ніколи тяжко. Дивина: вбивати людей набагато легше, якщо хтось наказує тобі це робити. Важка це справа — вбивати. Важча, ніж можна подумати.

Звісно, якщо тебе не звати Чорний Доу. Тому падлюці вбити людину так само легко, як помочитися. Тим-то він і опанував цю справу так добре, хай йому грець. Шукач побачив, як Чорний Доу нагнувся, зняв плащ із обм'яклого тіла Однорукого й накинув на плечі собі, а тоді викотив труп у море — недбало, наче сміття викинув.

— У тебе дві руки, — зауважив Мовчун, який уже надягнув плащ старого.

Доу поглянув на себе.

— Ти про що? Не стану я відтинати собі руку, щоб краще замаскуватися, придурку!

— Він хоче сказати: не показуй її. — Шукач побачив, як Доу витер один кухоль брудним пальцем, налив собі пійла й вихилив його. — Як ти можеш пити в такий час? — спитав, знімаючи скривавлений плащ із трупа хлопчиська.

Доу знизав плечима, наливши собі ще.

— Шкода, що добро пропадає. І ти ж сам казав. Холодна нічка. — Він страхітливо всміхнувся. — Трясця твоєї матері, Шукачу, вмієш ти говорити. «Мене кличуть Креггом». — Він ступив кілька кроків, накульгуючи. — «Мене штрикнули у сраку

під Дунбреком!» Звідки ти таке взяв? — Доу плеснув Мовчуна по плечу затиллям долоні. — Просто краса, бля! Еге ж? Для цього є окреме слово, так? Як це там називається?

— Правдоподібно, — підказав Мовчун.

У Доу загорілись очі.

— Правдоподібно. Це якраз про тебе, Шукачу. Правдоподібно ти зараза. Клянуся, ти міг би сказати їм, що ти самісінький Скарлінг Худлес, — і тобі повірили б. Не знаю, як ти зберігаєш серйозну пику!

Шукачеві було якось не до сміху. Йому неприємно було дивитися на ті два трупи, що досі лежали на камінні. Він все ще побоювався, що хлопчина змерзне без плаща. Дурна думка, хай їй грець: хлопчина ж лежить у калюжі власної крові всього за крок від нього.

— То й байдуже, — пробурчав Шукач. — Викинь оцих двох і йди до воріт. Не знаю, коли надійдуть інші.

— Авжеж, отамане, авжеж, як скажеш.

Доу підняв обох і закинув у воду, а тоді відчепив від дзвона язичок і закинув у море ще й його.

— Шкода, — промовив Мовчун.

— Чого шкода?

— Дзвін пропав намарне.

Доу кліпнув на нього.

— Отакої — дзвін пропав намарне! Ти раптом якось розговорився — і знаєш що? Здається, раніше ти мені більше подобався. Дзвін пропав намарне? Хлопче, ти що, з глузду з'їхав?

Мовчун стенув плечима.

— Може, він знадобиться південцям, як вони сюди прийдуть.

— Тоді, блядь, хай пірнають — що тут такого?! — Доу підхопив спис Однорукого й пішов до відчинених воріт, запхавши одну руку під крадений плащ і бурмочучи під носа: — Дзвін пропав намарне... ради мертвих, блядь...

Шукач витягнувся, ставши навшпиньки, й відчепив ліхтар, простягнув його, ставши обличчям до моря, а тоді підняв один бік плаща, щоб прикрити ліхтар, і опустив його знову. Підняв і опустив. Повторив це ще раз, а тоді почепив мерехтливий ліхтар назад на стовп. Йому здавалося, що тільки цей крихітний вогник і підігріває всі їхні надії. Цей крихітний вогник мають побачити десь далеко на воді, та іншого в них нема.

Він постійно чекав, коли вся ця справа зійде на пси, коли в містечку здійметься гамір, коли з відчинених воріт висипле п'ятсот карлів і вб'є їхню трійцю так, як вони на це заслуговують. Від думки про це йому страшенно закортіло посцяти. Та вони не прийшли. Єдиними звуками були рипіння без'язикового дзвона на жердині, плюскіт холодних хвиль об камінь і дерево. Все вийшло саме так, як вони задумали.

Із темряви виринув перший човен, на носі якого всміхався Дрижак. У човен позаду нього втиснулося два десятки карлів. Вони на правду обережно орудували веслами, напруживши білі обличчя і зціпивши зуби — так старалися не знімати шуму. Автім, Шукачеві діяло на нерви кожне «клац» чи «стук» дерева й металу.

Дрижак і його хлопці, підвівши човен поближче, звисили з борту кілька лантухів із соломною, щоб дерево не шкрябало об каміння. Все це вони продумали тиждень тому. Вони повикидали канати, а Шукач і Мовчун їх упіймали, підтягнули човна якнайближче і прив'язали його. Шукач поглянув на Доу, який невимушено застиг попід стіною біля воріт, і той злегка мотнув головою, підказуючи, що в місті ніхто не ворухиться. Тоді Дрижак плавно й тихо піднявся сходами й сів навпочіпки у темряві.

— Гарна робота, отамане, — шепнув він і всміхнувся на весь рот. — Гарна й чиста.

— Ми ще встигнемо поплескати один одного по спині. Прив'яжіть решту човнів.

— А й справді.

Тим часом надходили нові човни, нові карли, нові лантухи із соломною. Дрижаківі хлопці підтягнули їх і почали витягати людей на пристань. Дуже різних людей, які надійшли за останні кілька тижнів. Тих, кому не подобалися нові порядки Бетода. Невдовзі край води зібрався чималий натовп. Шукачеві аж не вірилося, що їх не бачать, — так багато їх було.

Вони збиралися групами, як і планували; кожна мала ватажка і своє завдання. Кілька хлопців знали Уффрїт і накреслили на землі його план, як колись креслив Тридуба. Шукач змусив кожного вивчити цей план. Згадавши, як через те бурчав Чорний Доу, він усміхнувся; зате тепер це виявилось доречним. Він сів навпочіпки біля воріт, а вони пішли повз нього окремими групами, темними й мовчазними.

Першим пішов Тул, за яким простував десяток карлів.

— Гаразд, Грозова Хмаро, — озвався Шукач, — за тобою головні ворота.

— Так, — кивнув Тул.

— Це найважливіше завдання, тож постарайся зробити все тихо.

— Тихо, ясно.

— Тоді удачі, Туле.

— Вона мені не знадобиться.

Із цими словами велетень побіг на темні вулиці, ведучи за собою свою ватагу.

— Червона Шапко, за тобою вежа біля колодязя і мури біля неї.

— Гаразд.

— Дрижаку, ти з хлопцями стерегтимеш міський майдан.

— Стерегтиму, мов сова, отамане.

І так далі. Вони йшли повз нього, входили у ворота й опинялися на темних вулицях, здіймаючи не більше шуму, ніж вітер із моря і хвилі на пристані, тимчасом як Шукач давав кожній ватазі якесь завдання й відправляв працювати. Останніми з'явилися Чорний Доу й суворі на вигляд бійці, якими він командував.

— Доу, за тобою зала ватажка. Занеси туди хмизу, як ми домовилися, та не підпалюй його, чуєш? Не вбивай нікого без потреби. Поки що.

— Поки що, атож.

— І ще, Доу. — Він повернувся назад. — Не займай бабів.

— За кого ти мене маєш?! — спитав той, зблиснувши зубами в темряві. — За якусь тварину?

І на цьому все. Залишилися тільки Шукач і Мовчун, та ще кілька інших, які стежили за водою.

— Угу, — поволі кивнув Мовчун. За його мірками це була на правду висока похвала.

Шукач показав на жердину і промовив:

— Не дістанеш нам отой дзвоник? Може, він усе-таки на щось згодиться.

Ради мертвих, ох же він і бомкав! Шукач, коли бомкнув об дзвін руків'ям ножа, аж очі замружив, і в нього задрожала рука.

Серед такої сили будівель він почувався не надто затишно: зусібіч виднілися стіни й паркани. Він за своє життя провів у містах небагато часу, та й той час, який він там провів, був не дуже приємний. Він або палив щось і робив бешкети після облоги чи валявся по Бетодових тюрмах, чекаючи, коли його вб'ють.

Він покліпав і глянув на купу шиферних дахів, стіни зі старого сірого каменю, чорного дерева і брудно-сірої штукатурки. Усе це було масне через ріденький дощик. Дивно так жити: спати в коробці й щодня прокидатися на тому самому місці. Шукача бентежила вже сама думка про це — так, ніби той дзвін іще не встиг достатньо його збісити. Він прокашлявся й опустив інструмент на бруківку поряд із собою. Тоді застиг на місці, чекаючи та тримаючи одну руку на руків'ї меча в надії, що його поза показує: в нього серйозні наміри.

З однієї вулиці долинули різкі кроки, і на майдан вибігла маленька дівчинка. Вона побачила їх — десяток чоловіків, бородатих і озброєних, у товаристві Тула Дуру, і в неї відвисла щелепа. Дівчинка, мабуть, не зустрічала досі чоловіка, навіть удвічі дрібнішого за нього. Вона рвучко розвернулася, щоб побігти назад, і мало не перекинулася на слизькій бруківці. А тоді побачила, що на купі хмизу просто за нею сидить Доу, спокійно відкинувшись до стіни з оголеним мечем на колінах, і застигла, мов кам'яніла.

— Та нічого, мала, — прогарчав Доу. — Можеш лишатися на місці.

Тепер надходили й інші — бігли звідусіль на майдан; і в усіх, варто їм було побачити, як стоять і чекають Шукач та його хлопці, на обличчі з'являвся такий самий вражений вираз. То здебільшого були жінки й хлопчачки, та ще кілька старих дідів. Підняті з ліжок дзвоном і досі напівсонні, червонооки, з розпухлими обличчями, у сплутаному одязі й озброєні тим, що потрапило під руку. Хлопчина з різницьким сікачем. Згорблений старигань із мечем, який здавався старшим навіть за нього самого. Попереду стояла дівчина з вилами й пишним, скуйовдженим темним волоссям, яка виразом обличчя нагадала Шукачеві Шарі. Серйозна й задумлива — саме так вона дивилася на нього, перш ніж вони почали спати разом. Шукач насуплено

опустив погляд на її брудні босі ноги, сподіваючись, що йому не доведеться її вбивати.

Налякати їх до смерті буде найкращим способом хутко й легко з усім упоратися. Тож Шукач спробував заговорити мов людина, якої слід боятись, а не як людина, що обсирається зі страху. Так, як міг би заговорити Логен. Хоч, може, це було страшніше, ніж йому потрібно. Тоді заговорить як Тридуба. Він був суворий, але справедливий, бажав усім якнайбільше добра.

— Ватажок серед вас? — прогарчав він.

— Це я, — прокректав старий із мечем. Обличчя в нього начисто обм'якло від потрясіння, коли він уздрів посередині майдану свого міста два десятки гарно озброєних чужинців. — Мене звати Латунь. А хто ви в біса такі?

— Я Шукач, а оце — Хардінг Мовчун, а здоровань — це Тул Дуру Грозова Хмара.

Дехто вирячив очі, а дехто забурмотів між собою. Вочевидь, вони вже чули ці імена.

— У нас тут п'ятсот карлів, і цієї ночі ми забрали у вас місто.

Тут кілька людей охнули й запищали. Карлів було радше двісті, та казати їм про це було безглуздо. Може, їм спаде на думку, що битися — це гарна ідея, а ще він не мав бажання рано чи пізно штрикнути жінку чи наразитися на те, щоб жінка його штрикнула.

— Нас набагато більше, куди не глянь, а ваші вартові всі як один зв'язані — ну, ті, кого ми не мусили вбивати. Деякі з моїх хлопців, і ви маєте знати, що я маю на увазі Чорного Доу...

— Це я.

Доу продемонстрував свій жаский усміх, і кілька людей із острахом відсунулися від нього так, ніби їм сказали, буцімто там сидить саме пекло.

— ...Ну, вони були за те, щоб одразу підпалити ваші будинки й трохи повбивати. Поводитися так, як поводитися під проводом Кривавої Дев'ятки — розумієте, про що я?

Якась дитина трохи заплакала, мокро схлипуючи. Хлопчисько роззирнувся довкола, сікач у його руці задрижав, а темноволося дівчина кліпнула й міцніше взялася за свої вила. Суть вони вловили, це вже точно.